

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.10.1969, sp. zn. 7 Tz 67/69, ECLI:CZ:NS:1969:7.TZ.67.1969.1

Číslo: 7/1970

Právní věta: Jde o nutnou obranu, odvrací-li napadený činem jinak trestným útok na tělesnou integritu přímo mu hrozící proto, že se snažil odvrátit úrok směřující proti tělesné integritě jiné osobě.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.10.1969

Spisová značka: 7 Tz 67/69

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nutná obrana

Předpisy: 140/1961 Sb. § 13

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 7/1970 sb. rozh.

Jde o nutnou obranu, odvrací-li napadený činem jinak trestným útok na tělesnou integritu přímo mu hrozící proto, že se snažil odvrátit úrok směřující proti tělesné integritě jiné osobě.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. září 1969 sp. zn. [7 Tz 67/69](#).)

Nejvyšší soud rozsudkem vyslovil, že rozsudkem okresního soudu v Opavě ze dne 18. října 1968 sp. zn. 3 T 108/68, jímž byl obv. E. P. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák., byl porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6, tr. ř. ve vztahu k § 13 tr. zák., napadený rozsudek zrušil a přikázal okresnímu soudu v Opavě, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Opavě ze dne 18. 10. 1968 sp. zn. 3 T 108/68 byl obviněný E. P. uznán vinným trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák. a odsouzen podle téhož ustanovení s použitím ustanovení § 43 a § 44 tr. zák. k trestu nápravného opatření 4 měsíců, přičemž z odměny za práci obviněnému náležející propadá 15 % státu.

Podle výroku rozsudku trestná činnost obviněného spočívala v tom, že dne 18. 8. 1968 v Kravařích,

okr. Opava v pohostinství bezdůvodně udeřil čtyřikrát pěstí do obličeje E. K., čímž mu způsobil lehké zranění, které si vyžádalo jeho pracovní neschopnost do 30. 8. 1968.

Rozsudek nabyl právní moci dne 1. 11. 1968.

Proti tomuto rozsudku podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona v níž vytkl, že okresní soud nezjistil spolehlivě skutkový stav věci a nezhodnotil náležitě všechny okolnosti činu z toho hlediska, zda není oprávněná obhajoba obviněného, že se svým útokem bránil napadení se strany poškozeného.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. napadený rozsudek, jakož i řízení, které mu předcházelo, a zjistil, že zákon byl porušen.

Obviněný doznal, že čtyřikrát udeřil poškozeného pěstí do obličeje a způsobil mu zranění, podle lékařské zprávy č. 1. 13 spočívající v tržné ráně na dolním víčku levého oka s krevní podlitinou v okolí a v mírném otřesu oka. Hájil se tím, že takto jednal v nutné obraně proti hrozícímu útoku poškozeného. Vypověděl, že procházel výčepní místnost a když tam uviděl svého známého E. K. v silně podnapilém stavu, jak u nálevního pultu se dohaduje se svědkem G. a snaží se tohoto násilím vyvést z místnosti, přistoupil k poškozenému a ve snaze zabránit případné rvačce řekl poškozenému: „E. dej mu pokoj“. Na zákrok obviněného reagoval poškozený tím, že levou rukou chybil obviněného pod krkem za košili takovou silou, že mu utrhl knoflíčky u košile. Obviněný v obavě, že poškozený jej bude bít a aby tomu předešel, udeřil poškozeného několikrát do obličeje. V hlavním líčení objasnil obviněný svoji obavu z násilí se strany poškozeného též tím, že poškozený má sklony k takovému jednání, že se pobil i s otcem a že tehdy byl pod silným vlivem požitého alkoholu.

Výpověď obviněného o průběhu události byla potvrzena svědectvím P. G., F. V. a A. R. Svědek G. uvedl, že K., který byl v podnapilém stavu, několikrát do něho strčil a po ohrazení se svědka proti jeho jednání, K. s ním počal cloumat tak, že ho držel za klopky kabátu a snažil se ho vytlačit z místnosti. Když pak obviněný odstrčil K. od svědka se slovy dej mu pokoj, chytil K. obviněného pod krkem a začali se oba bít. Svědek V. a R. uvedli v podstatě totéž, zejména, že poškozený nejdříve chybil obviněného pod krkem za košili a pak teprve, a to vzápětí, obviněný udeřil poškozeného.

Za této důkazní situace, kdy bylo prokázáno, že ke zranění poškozeného došlo bezprostředně po jeho násilném činu vůči obviněnému, bylo povinností okresního soudu, aby zjišťoval a hodnotil ty okolnosti případu, na jejichž podkladě by mohl odpovědně zaujmout stanovisko k obhajobě obviněného, že svým jednáním odvracel přímo hrozící útok poškozeného ve smyslu § 13 tr. zák.

Okresní soud takto nepostupoval. Tvrzení obviněného, že poškozeného zná jako člověka, který má sklony k násilnému jednání, aniž by provedl potřebné důkazy o jeho pravdivosti, použil k vyvrácení obhajoby obviněného o nutné obraně s tím, že znal-li obviněný povahu poškozeného, mohl předpokládat, že bude jím ohrožen, když se vmísí do sporu mezi poškozeným a svědkem G. Z toho pak nelogicky usoudil, že důvody pro použití ustanovení § 13 tr. zák. nejsou proto dány. Při tom okresní soud zřejmě přehlédl, že k nutné obraně je oprávněn i ten, kdo odvrací útok, který směřuje i proti jiné osobě a že obviněný měl důvod ke vmísení se do sporu mezi poškozeným a svědkem G., aby zabránil hrozícímu násilí poškozeného vůči tomuto svědku, vyplývá zcela jasně ze svědecké výpovědi G. Proto také zjištění okresního soudu obsažené ve výroku rozsudku, že obviněný udeřil poškozeného bezdůvodně, neodpovídá výsledkům dokazování a konečně ani soud toto zjištění ničím neodůvodnil.

Vzhledem k obhajobě obviněného měl okresní soud se především zabývat otázkou, zda jednání poškozeného vůči obviněnému bylo takové povahy, aby je bylo možno posoudit jako přímo hrozící, popřípadě trvajícím útok, nebo jinak řečeno, zda poškozený svým jednáním dal dostatečně najevo záměr fyzicky napadnout obviněného. V této souvislosti pak měl zjistit, zda poškozený má sklony k

násilnému jednání, zejména ve stavu opilosti, jak tvrdí obviněný a z tohoto hlediska uvážit dále, zda obrana obviněného byla přiměřena povaze a nebezpečnosti útoku poškozeného a přihlížet při tom též k psychickému stavu obviněného, vyvolanému jednáním poškozeného a ke všem dalším okolnostem např. k opilosti poškozeného, k jeho větší či menší fyzické převaze, k charakterovým vlastnostem, pověsti a předchozímu chování obviněného a poškozeného.

Poněvadž okresní soud tak nepostupoval, porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., neboť dosavadní výsledky dokazování nestačí k vyvrácení obhajoby obviněného, že jednal v nutné obraně ve smyslu § 13 tr. zák. a ani k bezpečnému odůvodnění viny obviněného trestným činem ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 tr. zák.